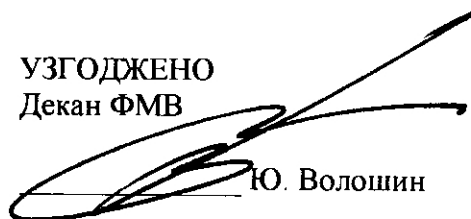

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародного туризму та країнознавства

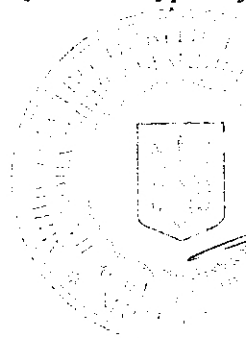
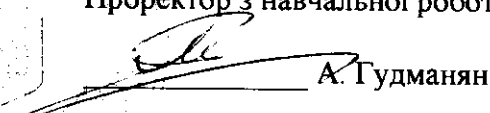
УЗГОДЖЕНО
 Декан ФМВ

 Ю. Волошин

«1» 09 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 А. Гудманян

«1» 09 2020 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Основи туризму»

Галузь знань 24 Сфера обслуговування
 Спеціальність: 242 Туризм
 Освітньо-професійна програма: Туризмознавство

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Самостійна робота	Форма сем. контролю
Денна:	1	180/6	45	45	90	екзамен Іс
Заочна	-	-	-	-	-	-

Індекс: НБ-17-242/20-1.4

СМЯ НАУ РП 15.01.02-01-2020

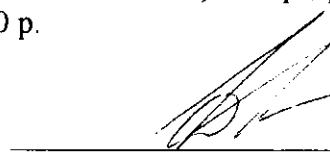
Робочу програму навчальної дисципліни «Основи туризму» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № РБ-17-242/20 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 242 «Туризм», освітньо-професійна програма «Туризмознавство» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
доцент кафедри
міжнародного туризму і країнознавства

В.Пестушко

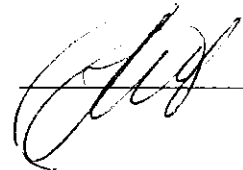
Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 242 «Туризм» (освітньо-професійна програма «Туризмознавство») – кафедри міжнародного туризму і країнознавства, протокол № 11 від 1.09.2020 р.

Завідувач кафедри

І.Дудник

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол № 7 від « 1 » 09 2020 р.

Голова НМРР

К.Сидоренко

ЗМІСТ

сторінка

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	4
2. Зміст навчальної дисципліни	7
2.1. Структура навчальної дисципліни	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризму»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.02-01-2019
		стор. 2 з 11	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої розпорядженням № 071/роз від 10.07.2019 р. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують належний рівень підготовки фахівців у сфері туристичної діяльності.

Метою викладання дисципліни є ознайомлення з основами туризму і формування здатності розв'язувати професійні завдання та практичні проблеми у сфері туризму в процесі навчання.

Навчальна дисципліна «Основи туризму» виконує важливі світоглядні функції, відіграє синтезуючу роль відносно багатьох галузевих професійно-орієнтованих дисциплін.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з понятійно-термінологічним апаратом туризму;
- висвітлення ролі туризму у суспільному житті;
- розкриття основних чинників та умов розвитку туризму;
- характеристика основних видів туризму;
- визначення складових туристичної індустрії та ролі в туризмі авіатранспорту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

- здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації в процесі навчання
- розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійної діяльності у сфері туризму та рекреації
- знання та розуміння предметної області своєї професії, особливостей сучасного туризму і туристичної діяльності
- розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм та видів
- здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці
- здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Навчальна дисципліна «Основи туризму» є базовою для вивчення інших навчальних дисциплін: «Філософія сталого розвитку», «Географія туризму», «Країнознавство», «Історія туризму», «Туристичне краєзнавство», «Фахова іноземна мова», «Наскрізнний міждисциплінарний курсовий проект зі сталого розвитку».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: **модуля №1 «Туризм як суспільне явище»** та **модуля №2 «Класифікація туризму та індустрія туризму»**, кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль 1. Туризм як суспільне явище

Тема 1. Сучасний туризм і навчальна дисципліна «Основи туризму». Загальні особливості сучасного туризму. Значення навчальної дисципліни «Основи туризму» для майбутніх фахівців по туризму. Об'єкт, предмет вивчення, мета і завдання курсу «Основи

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризму»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.02-01-2019
		стор. 3 з 11	

туризму». Зв'язок курсу «Основи туризму» з іншими навчальними дисциплінами. База джерел інформації з курсу. Рекомендована навчальна література. Структура навчальної дисципліни та послідовність її викладу.

Тема 2. Основні поняття і терміни у сфері туризму. Роль понятійно-термінологічного апарату в туризмі та особливості його застосування. Основні поняття і терміни сучасного туризму: «подорож», «туризм», «екскурсія», «подорожуючий», «турист», «екскурсант», «відвідувач» та «відвідування». Форми туризму за UNWTO, за масштабами охоплення території.

Тема 3. Суспільні функції туризму: рекреаційна, економічна, соціальна. Суспільне призначення туризму. *Рекреаційна* функція: лікувальний та профілактичний аспекти оздоровчої функції туризму. *Економічна* функція туризму, її сутність і прояви. *Соціальна* функція туризму як засіб реалізації прав людини і зниження соціальної напруги.

Тема 4. Суспільні функції туризму: політична, виховна, екологічна. *Політична* функція туризму, туризм як форма «народної дипломатії». *Виховна* функція туризму та її аспекти. *Екологічна* функція туризму, взаємовідносини туризму з довкіллям. Негативні прояви туризму у суспільстві.

Тема 5. Туристичні ресурси. Класифікація за походженням. *Природні туристичні ресурси.* Літосферні туристичні ресурси. Атмосферні туристичні ресурси. Гідросферні туристичні ресурси. Біосферні туристичні ресурси. Ландшафтні туристичні ресурси.

Тема 6. Туристичні ресурси. Класифікація за походженням. *Антропогенні туристичні ресурси.* *Природно-антропогенні туристичні ресурси.*

Тема 7. Умови розвитку туризму: політичні, економічні і соціальні. *Політичні умови розвитку туризму* (мир, політична стабільність, добросусідські відносини між країнами тощо). *Економічні умови розвитку туризму* (високий рівень життя і зростання доходів населення, підвищення курсу національної валюти та ін.). *Соціальні умови розвитку туризму* (наявність достатньо тривалої оплачуваної відпустки, надання пільг чи знижок тощо).

Тема 8. Умови розвитку туризму: науково-технічні фактори, географічні, культурно-історичні. *Науково-технічні умови розвитку туризму* – сучасні транспортні засоби, Інтернет-технології, біометрія, глобальні дистриб'юторські системи тощо. *Географічні умови.* *Природно-географічні і економіко-географічні умови розвитку туризму.* *Культурно-історичні умови розвитку туризму* (історичні міста в цілому і окремі культові споруди, архітектурні та скульптурні об'єкти, музеї і національні галереї мистецтв, літератури і пам'ятники археології, театри і видатні технічні комплекси та споруди тощо).

Модуль 2. Класифікація туризму та індустрія туризму.

Тема 1. Класифікація туризму за метою. Види туризму за *метою*: рекреаційний, пізнавальний, екологічний.

Тема 2. Класифікація туризму за метою. Види туризму за *метою*: діловий, навчальний, спортивний, екстремальний.

Тема 3. Класифікація туризму за метою. Види туризму за *метою*: пригодницький, екзотичний, релігійний, шопінговий.

Тема 4. Класифікація туризму за терміном і за сезоном, за віковим і соціальним складом учасників. Види туризму за *терміном*: короткостроковий, тривалий. «Туризм вихідного дня». Види туризму за *сезоном*: односезонний (літній, зимовий), двосезонний, міжсезонний, цілорічний. Поняття «міжсезоння». Види туризму за *демографічним складом учасників*: дитячий, молодіжний, дорослих людей, «третього віку». Види туризму за *соціальним складом учасників*: сімейний, неповних сімей, одиноких сердець, інклюзивний.

Тема 5. Класифікація туризму за характером організації, формою організації, за економічним принципом. Види туризму за *характером організації*: організований (плановий), самодіяльний, неорганізований («дикий»). Індивідуальний і груповий туризм. Види туризму за *формою організації*: тайм-шер (кондомініум), туризм самообслуговування. Види туризму за

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризму»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.02-01-2019
		стор. 4 з 11	

економічним принципом: комерційний, соціальний, елітарний.

Тема 6. Класифікація туризму за засобами пересування. Види туризму *за засобами пересування* – транспортний і з активними засобами пересування – пішохідний, лижний, водний, велосипедний тощо. Авіаційний туризм як основний засіб пересування туристів.

Тема 7. Класифікація туризму за засобами пересування. Автотуризм, водний туризм, залізничний туризм.

Тема 8. Суб'єкти індустрії туризму і туристичної діяльності. Поняття «туристична індустрія». Структура туристичної індустрії. Суб'єкти індустрії туризму і туристичної діяльності: туроператори, турагенти, екскурсіводи і гіді-перекладачі. Їхні функції та обов'язки.

Тема 9. Об'єкти індустрії туризму і туристичної діяльності. Засоби транспортування. Індустрія авіатуризму та основні напрямки її розвитку. Індустрія автотуризму засоби розміщення, заклади громадського харчування. Заклади і засоби розваг та відпочинку.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Туризм як суспільне явище»										
1.1	Сучасний туризм і навчальна дисципліна «Основи туризму».	1 семестр				1 семестр				
1.2	Основні поняття і терміни у сфері туризму	8	2	2	4					
1.3	Рекреаційна та економічна суспільні функції туризму	8	2	2	4					
1.4	Соціальна і політична суспільні функції туризму	8	2	2	4					
1.5	Виховна та екологічна суспільні функції туризму:	8	2	2	4					
1.6	Туристичні ресурси: <i>природні туристичні ресурси</i>	8	2	2	4					
1.7	Туристичні ресурси: <i>Антропогенні туристичні ресурси.</i>	8	2	2	4					
1.8	Туристичні ресурси: <i>Природно-антропогенні туристичні ресурси.</i>	8	2	2	4					
1.9	Політичні та економічні умови розвитку туризму:	8	2	2	4					
1.10	Науково-технічні і соціальні умови розвитку туризму	8	2	2	4					
1.11	Географічні та культурно-історичні умови розвитку туризму:	6	2	1	3					
1.12	Модульна контрольна робота № 1	3	–	1	2					
Усього за модулем №1		89	22	22	45					
Модуль № 2 «Класифікація туризму та індустрія туризму»										
2.1	Класифікація туризму за метою: рекреаційний, пізнавальний, екологічний	7	2	2	3	2 семестр				
2.2.	Класифікація туризму за метою: діловий, навчальний, спортивний, екстремальний	8	2	2	4					
2.3	Класифікація туризму за метою: пригодницький, екзотичний, релігійний,	8	2	2	4					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	шопінговий								
2.4	Класифікація туризму за терміном і за сезоном, за віковим і соціальним складом учасників	7	2	2	3				
2.5	Класифікація туризму за характером організації, формою організації, за економічним принципом	8	2	2	4				
2.6	Класифікація туризму за засобами пересування. Роль авіаційного туризму.	8	2	2	4				
2.7	Класифікація туризму за засобами пересування: автотуризм, водний, залізничний	8	2	2	4				
2.8	Суб'єкти індустрії туризму і туристичної діяльності: туроператори і турагенти	8	2	2	4				
2.9	Об'єкти індустрії туризму Авіація як основний засіб транспортування туристів.	8	2	2	4				
2.10	Об'єкти індустрії туризму: засоби розміщення і харчування	8	2	2	4				
2.11	Об'єкти індустрії туризму: заклади й засоби розваг і відпочинку	6	2	1	3				
2.12	Об'єкти індустрії туризму: заклади й засоби, що забезпечують інформаційні послуги	4	1	1	2				
2.13	Модульна контрольна робота № 2	3		1	2				
Усього за модулем №2		91	23	23	45				
Усього за навчальною дисципліною		180	45	45	90				

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод;
- порівняльний.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та розкритті особливостей природи, історії, населення, господарства, культури, політичної організації та ролі у сучасній системі міжнародних відносин країн світу.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2004.
- 3.2.2. Басюк Д.І. Основи туризмології: Навч.–метод. посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. – 204 с.
- 3.2.3. Биржаков М.Б. Введение в туризм: Учебник. – Изд-ние 8-е, переработаное и дополненное. – СПб: Герда, – 2007. – 448 с.
- 3.2.4. Кудла Н.Є. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності [текст]: навч. посіб./ Н.Є. Кудла – К.: «Центр учбової літератури», 2015.– 152 с.
- 3.2.5. Любщева О.О., Бабрицька В.К. Туризмознавство: Вступ до фаху: підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008.–335 с.
- 3.2.6. Лукашевич, М. П. Соціологія туризму: підручник / М. П. Лукашевич, С. М. Мошак, Ф. Ф. Шандор. - Київ : Знання, 2015. - 303 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
- 3.2.7. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
- 3.2.8. Мальська, М. П. Світовий досвід розвитку туризму: підручник / М. П. Мальська, Н. М. Паньків, А. Б. Ховалко ; МОН України, Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. - Київ : Центр учбової літератури, 2017. - 244 с.
- 3.2.9. Ніколаєв, К. Д. Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні: монографія / К. Д. Ніколаєв; МОН України, Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. - 152 с.
- 3.2.10. Пестушко, В. Ю. Туризм. Вступ до фаху: навчальний посібник / В. Ю. Пестушко ; МОН України, Національний авіаційний ун-т. - Київ : НАУ, 2015. - 276 с.
- 3.2.11. Писаревський І.М., Погасій С.О., Андренко І.Б., Покоłodна М.М., Сегеда І.В. Організація туризму. Підручник. За ред. Писаревського І.М. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
- 3.2.12. Селецький, С. І. Правове регулювання туризму в Україні : навчальний посібник / С. І. Селецький. - Київ : Центр учбової літ-ри, 2016. - 186 с.
- 3.2.13. Синаторов, С. В. Информационные технологии в туризме: учебное пособие / С. В. Синаторов, О. В. Пикулик, Н. В. Боченина. - Киев : СВАРОГ, 2016. - 336 с.
- 3.2.14. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Підручник – К.: Грамота, 2006.–264 с.
- 3.2.15. Фокін С. П. Спортивний туризм: навчальний посібник / С. П. Фокін ; МОН України, Національний авіаційний університет. - Київ : НАУ, 2014. - 168 с.
- 3.2.16. Шандор Ф.Ф., Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф.Ф. Шандор,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризму»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.02-01-2019
		стор. 8 з 11	

Кляп М.П. – К.: Знання, 2013. – 334 с.

Допоміжна література

3.2.17. Міжнародний туризм: журнал про мандрівки та відпочинок / засн. ТОВ «Редакція журналу «Міжнародний туризм». - Київ : ТОВ «Редакція журналу «Міжнародний туризм».

3.2.18. Український туризм: всеукраїнське видання для професіоналів туристичного бізнесу / засн. ТОВ «Видавництво «Дзеркало світу». – Київ : ТОВ «Видавництво «Дзеркало світу».

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про туризм». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>

3.3.2. World Tourism Organization (UNWTO). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unwto.org/en/home>

3.3.3. Туризм. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=4268f55c-fec7-4d63-b4d3-1a0311a7297b&tag=Turizm>

3.3.4. Туристическая библиотека. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourlib.net/>

3.3. 5. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕН-ТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблица 4.1

	Максимальна кількість балів			
	Денна форма навчання	Заочна форма	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Вид навчальної роботи	Модуль №1		Модуль №2	
	1 семестр	1 семестр	1 семестр	2 семестр
Виконання завдань на практичних заняттях	15 (сумарна)	-	15 (сумарна)	-
Підготовка презентацій та їх супровід	5 (сумарна)	-	5 (сумарна)	-
<i>Для допуску до МКР № 1-№ 2 студент має набрати не менше</i>	12 балів	-	12 балів	-
Виконання модульної контрольної роботи	10	-	10	-
<i>Підсумкова семестрова контрольна робота</i>			-	-
Усього за модулем	30	-	30	-
Семестровий екзамен	-	-	40	-
Усього за дисципліною	100			

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи туризму»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.02-01-2019
		стор. 9 з 11	

роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю (табл.4.2).

Таблиця 4.2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./A**, **87/Добре/B**, **79/Добре/C**, **68/Задов./D**, **65/Задов./E** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча програма навчальної дисципліни
«Основи туризму»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.02-01-2019

стор. 11 з 11